

Lehet, hogy a Csoóri név sok holland olvasó számára nem sokat mond, de Magyarországon már a család harmadik generációjának azonos nevű képviselője fogalom. Id. Csoóri Sándor író, költő, jeles közéleti személyiség. Első felesége Marosi Julianna népdalénekes és néprajzkutató volt, aki 2014-ben hunyt el. Az ő gyermekük ifjabb Csoóri Sándor népzeneész, akiről az est szólt. A műsort (leg)ifjabb Csoóri Sándor vezette, az ünnepelt fia.

A középő Sándor esetében azonban ezúttal három ok is volt az ünneplésre: névnapiján kívül 60. születésnapja, valamint a pár nappal korábban megkapott Kossuth-díja. Ez utóbbi már régóta esedékes volt, hiszen egyszer már épp hogy lemaradt róla. Történt ugyanis, hogy miután 23 évet a Muzsikás együttesben játszott, kilépett az együttesből, amely hamarosan megkapta a legmagasabb művészeti kitüntést, a Kossuth-díjat. A döntéshozók azt

tanító mestere ajánlotta neki. Mikor felbomlott a Sebő-együttes, Éri Péter és az addigra már ott éneklő Sebestyén Márta is csatlakozott a Muzsikáshoz. Bár Márta státusza nem volt egyértelmű, sokszor csak vendégként hirdették plakátjaikon vagy Sebestyén Márta és a Muzsikás Együttes-ként szerepeltek. A magyar népzenei együttesek közül elsőként tettek szert világhírré; olyan helyeken léptek fel, mint a Carnegie Hall, a Royal Albert Hall, a Concertgebouw, stb.

Dankwoerd Sándor Csoóri Jr.

Ünnepi koncert ifj. Csoóri Sándor köszöntésére a Fonóban 60 éves az ifjú

Op de eerste rij: Ifj. Csoóri Sándor

a salomoni döntést hozták, hogy se a korábbi, se az új primás ne kapja azt meg, csak a maradék három tag. Ebben az évben azonban kárpótlótk Csoóri Sándort.

A mikor Magyarországon elindult a táncházmozgalom (folk revival) 1972-ben, az első zenekar Halmos Béla primás, Sebő Ferenc kontrás és Éri Péter bőgős alkotta. De hamarosan több új zenekar is alakult, így 1973-ban a Muzsikás. Az alapítók Sipos Mihály, Csoóri Sándor és Hamar Dániel voltak. A kezdeti táncokat az erdélyi Szék faluból vették, ahol akkor az még élő hagyomány volt. Csoóri Sándor sok időt, néha hónapokat is eltöltött abban a faluban, s az együttes nevét is ottani

Két-három évtized közös turnézás, fellépések sokasága, az állandó utazás, összezártság megviselt még a legjobb közösségeket is. A kilencvenes évek második felében Sebestyén Márta és Csoóri Sándor megvált az együttestől. Márta szólókarrierre kezdett, a zenészek körülötte változtak. Sándor 1997-ben saját együttest alakított, az Ifjú Muzsikás, amelyben már fia, a (leg)ifjabb Csoóri Sándor is játszott.

A mostani ünnepelt időközben hegedűn, kobozon, dudán, bőgőn, tekerőlantán is játszott, s a népzenei szempontból legfontosabb erdélyi falvak és tájegységek (Szék, Magyarpalatka, Kalotaszeg stb.) zenészei tanították. Ő alapította meg a

Magyar Dudazenekart, könyvet írt saját népzenei elméletéről *Varázsjelek* címmel, folk operát szerzett.

A z ünneplésre a Fonó Budai Zeneházban került sor. Sokan szerették volna köszönteni a hatvan éves ifjút, ezért a műsor majdnem négy órára sikeredett. Felléptek a szakma legrégebbi képviselői is, így a széki zenét legrégebben játszó

Magyar Dudazenekar

és tudományos igényességgel kutató Virágvölgyi Márta, a (leg)ifjabb Csoóri Sándort és Éri Márton – tehát a Muzsikás új generációját – is sorában tudó rendkívül népszerű Buda Folk Band és számos más együttes. Ifj. Csoóri Sándor a műsort az első sorból nézte végig, de ahogy várható volt, nem tudta megállni, hogy a végén maga is beálljon a fellépők közé. S az igazán nagy szenzáció az volt, hogy újra összeállt a Muzsikás együttes is, s az utolsó számokat együtt játszották az est többi fellépőjével. Emlékezetes este volt! ■

Írta: Abkarovits Andre
Vertaling & foto's: Wim Kersbergen

Muzsikás in reünie

Ik benVoor de middelste Sándor waren er drie redenen voor een feestje. Naast de naamdag was hij ook net zestig geworden en een paar dagen eerder had hij de Kossuth-prijs ontvangen. Die prijs had hij lang geleden moeten hebben, maar die ging toen net aan hem voorbij. Nadat hij 23 jaar in de groep Muzsikás had gespeeld, stapte hij uit deze band, die kort daarna deze belangrijke kunstprijs kreeg uitgereikt. Het comité dat de prijs toekende, veldde toen het volgende Salomons-ordeel: noch de net opgestapte primás, noch de nieuwe kreeg de prijs. Die ging alleen naar de drie overgebleven leden van het eerste uur. En nu kreeg Sándor Csoóri hem alsnog.

Toen in 1972 in Hongarije de danshuisbeweging opkwam werd het eerste orkest, Sebő, opgericht door Béla Halmos, primás (eerste violist), Ferenc Sebő, contraspeler (de Hongaarse folka-altviool), en Péter Éri, bassist. Al snel vormden zich meer orkesten, zo ook Muzsikás in 1973. De oprichters waren Mihály Sipos, Sándor Csoóri en Dániel Hamar. De eerste dansmuziek haalden zij uit het dorp Szék in Transsylvanië waar die muziek op dat moment nog een levende traditie was. Sándor Csoóri bracht heel veel tijd, soms wel maanden, door in Szék en ook de naam van de band is ontleend aan zijn leermester aldaar. Toen de groep Sebő uit elkaar viel sloot Péter Éri zich aan bij Muzsikás evenals Márta Sebestyén die ook heel lang bij Sebő had gezongen. De positie van Márta is niet altijd eenduidig geweest. Vaak werd zij op concertposters als 'gast' aangeduid of ze werden aangekondigd als Márta Sebestyén en Muzsikás. Van de Hongaarse volksmuziekgroepen waren ze de eerste die internationaal bekendheid verkregen. Ze traden onder andere op in Carnegie Hall, de Royal Albert Hall en het Concertgebouw.

Waarschijnlijk zegt de naam Csoóri de meeste Nederlandse lezers niets, maar in Hongarije zijn de leden van de familie, met al drie generaties dezelfde voornaam, een begrip.

Csoóri Sándor senior is schrijver, dichter en een toonaangevend publieke persoonlijkheid. Zijn eerste echtgenote, Julianna Marosi was zangeres van volksmuziek en cultureel antropologe. Zij overleed in 2014. Hun zoon Sándor Csoóri junior is een bekend volksmuzikant, ter ere van hem was de avond in Fonó georganiseerd. Het programma werd gepresenteerd door Sándor Csoóri de jongste, de zoon van de jarige. Het was dus zeker niet toevallig dat het concert plaatsvond op 18 maart, de naamdag van Sándor.

Een paar decennia vol met tournees, talloze optredens, voortdurend reizen en continu op elkaars lip zitten, dat is zelfs voor de allerbeste band een grote belasting. In de tweede helft van de negentiger jaren verlieten Márta Sebestyén en Sándor Csoóri de band. Márta begon een solocarrière met steeds wisselende begeleidingsmuzikanten. Sándor begon in 1997 een eigen band, Ifjú Muzsikás, waarin ook zijn zoon, de jongste Sándor Csoóri speelde. In al die jaren speelde: Csoóri viool, koboz (Balkan-luit) doedelzak, contrabas en draailier. Toonaangevende volksmuzikanten uit diverse dorpen en streken in Transsylvanië (Szék, Magyarpalatka, Kalotaszeg) gaven hem in die periode les. Hij richtte het Doedelzakorkest op, schreef een boek, *Varázsjelek* (Magische tekens), over zijn theorie betreffende de volksmuziek en hij componeerde een folk-opera.

Het concert vond plaats in Fonó, een muziek podium in Buda. Velen vonden de zestigjarige junior natuurlijk een ode brengen, daardoor duurde het programma een bijna vier uur. Oude en jongere volksmuzikanten traden op, onder andere Márta Virágvölgyi die het langst van allen de muziek uit Szék speelt en wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast de bijzonder populaire Buda Folk Band met in hun midden Sándor Csoóri de jongste en Márton Éri, de jongste generatie van Muzsikás dus. Csoóri bekeek het gehele programma vanaf de eerste rij, maar, zoals te verwachten viel, kon hij de verleiding niet weerstaan en aan het eind betrad hij ook het podium. En toen kwam de klapper van de avond: de band Muzsikás trad weer op in originele bezetting! En bij de laatste nummers speelden zij samen met alle muzikanten die hadden opgetreden. Het was een memorabele avond. ■